

שנגע בהן, או שהוא רק צבע והטהרות
טהורות: **רוק תפל** — רוק ריק ונגוב וחסר
כל טעם מאכל, דהיינו רוק של אדם שלא
טעם כלום כל היום⁽⁶⁾, **ומי לעיסת גריסין** של
פול — שלועסים וכוססים אותם ומשפשפים
בהם את הבגד, **ומי רגלים** שהחמיצו
והסריחו⁽⁷⁾, **ונתר** — מין אדמה רכה⁽⁸⁾
הנקראת נתר ומשפשפים בה את הבגד

את סדר הדברים, בדיעבד כשר, כגון
הדברים המובאים בסדר חליצה.

חויז משבעה סמנין, האמורים לגבי כתם של
דם, שבהם המשנה דקדקה בסדר הדברים.

דתנן: שבעה סמנין⁽⁵⁾ **מעבירין על הכתם**
לבודקו אם הוא דם נדה המטמא טהרות

ומאוחר כולל שני ענינים:

האחד, שאין הסדר כמו שנשנה בדווקא, ואם
החליף את הסדר — כשר, מיהו לכתחילה ראוי
שיעשה את הענין כסדר השנוי במשנה, כענין
סדר חליצה, ואם הקדים ריקקה לחליצה —
חליצה כשרה.

השני, שהסדר השנוי במשנה אינו סדר
הדברים כלל, ואם עשה כסדר הדברים במשנה
— לא יצא. כמו המשנה גבי בגדי כהן
המקדימה כתונת למכנסיים, ולכן הגמרא לקמן
שהביאה משנה זו, הקשתה: "ותנא נמי מאי
טעמא אקדמה" כלומר, מאחר שאין ללבוש את
הכתונת תחילה, מדוע המשנה הקדימה
למכנסיים, כי אף על פי שאנו אומרים: שאין
מוקדם ומאוחר, מכל מקום לא משתמע מכך
אלא שאין הכרח לעשות כפי הסדר שבמשנה,
אבל לא שנקטו במשנה סדר שאין אפשרות
לעשות כמותה, ואם עשה לא יצא. ולזה תירצו
בגמרא שם, שהמשנה נקטה כן כיון שהפסוק
הקדימו.

5. רש"י פירש, שכל דבר המועיל לחבירו נקרא
"סם" לגביו, ש"סם" אינו לשון: בושם או
מרפא, אלא לשון: דבר הצריך תיקון לחבירו.

6. כך פירש רש"י, ובגמרא בנדה [סג א] פירשו:
איזהו רוק תפל, תנא: כל שלא טעם כלום
מבערב. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן,
איזהו רוק תפל — כל שעבר עליו חצות לילה

ובשינה.

7. בברייתא של סדר הקטורת [כריתות ו א]
שנינו: "והלא מי רגלים יפים לה, אלא שאין
מכניסין מי רגלים במקדש כו", ועל זה הביא
הכלבו, שהכוונה על מי מעיין אחד ששמו מי
רגלים [כמו עין רוגל ביהושע טו ג], ואי אפשר
לומר מי רגלים ממש, כי חס ושלום שיעשה על
דעת לשרות בהם סימני הקטורת.

ובבאר שבע [כריתות שם] השיב עליו,
שכובחים [צה א] משמע שמדובר במי רגלים
ממש, וכמובא בר"ה [לג א] לענין שופר.

ובאבודרהם הקשה על הברייתא, מנין שאין
מכניסים מי רגלים למקדש, והרי קרבו ופרשו
של הבהמה קרב לגבי מזבח. ובמרגליות הים
דחה הקושיה, שלא מצינו שיהיה הפרש קרב, רק
בקרבנות הנשרפין מחוץ לעיר, אבל מה שנקרב
על גבי המזבח, הרי כתוב: "והקרב והכרעים
ירחץ במים". אמנם לפרש מי רגלים על שם
מעיין כמו עין רוגל יוקשה ממה שכתבו
בירושלמי [יומא פרק ד הלכה ה] שאין מכניסין
מי רגלים, לפי שאין מכניסין ריח רע לעזרה
מפני הכבוד, אמנם יתכן שהמים של אותה מעין
היה להם ריח רע ולפיכך נתכנו כך.

בשטה מקובצת [כריתות שם] הביא שיש
מפרשים מי רגלים — עשב ששמו כך, ומפני
השם שהוא גנאי לא היו לוקחין אותו.

8. מצודות ירמיהו ב כב, משלי כה כ